

Miklós nap

Szent Miklós püspök a IV. században élt a kisázsiai Myra városában. Már a VI. században a nyugati és a keleti egyház kedvelt szentje. A pékek, gabonakereskedők, halászok, révészek, vízimolnárok, diákok, eladólányok, polgárvárosok, polgárok patrónusaként tisztelték. Emlékét helynevek, templomok, személy- és családnevek őrzik.

Egyik legendája szerint Miklós püspök az ablakon át aranyrögöket dobott be egy elszegényedett nemesember három lánya számára, hogy becsületesen férjhez mehessenek. Sokan úgy vélik innen ered az a szokás, hogy ezen a napon az ajándékokat az ablakba teszik. Szent Miklós alakja sok országban egybeolvadt a telet megszemélyesítő, jóakarató figurákkal.

Szent Miklós napja a gyermekek jutalmazásának és büntetésének jeles napja. A Miklós napi ajándékozás paraszti hagyományai a szent legendájával vannak összefüggésben. Főleg a Dunántúlon és a magyar nyelvterület északi részén volt ismert a mikulásjárás. Miklós püspök megszemélyesítője az ünnep előestéjén kíséretével együtt betér olyan házakba, ahol gyerekek vannak, és ott vizsgáztatta, imádkoztatta, majd tudásuk és viselkedésük szerint jutalmazta, vagy virgáccsal fenyítette őket, illetve sokszor a kíséretében lévő ördöggel fenyegette őket. Miklós napján a legények, sőt nős férfiak is bekormozott arccal, kifordított bundában láncot csörgetve ijesztgették a gyerekeket és a nagyobb lányokat.

Nikolausz legendája számos országot bejárt, és az idő sokat változtatott rajta. Neve ma egy tucatnyinál is több változatban létezik, és más-más napokon, különbözőképpen ünneplik a világ egyes tájain. Ám függetlenül attól, hogy Santa Clausnak, Joulupukkinak, Père Noëlnek, Cristkindnek, Kris Kringle-nek, Mikulásnak, Télapónak, nevezik, hogy milyen „járművel” (lovon, számárháton vagy szánnal), és hogy angyal, Krampusz vagy valaki más társaságában érkezik, ajándékait mindenütt december 6-a (Szent Miklós ünnepe) és január 6-a (Vízkereszt) között osztja szét a gyerekek között.

Falvainkban a Mikulás napi ajándékozás szokása általában a 20. század első évtizedeiben, városi hatásra terjedt el. Az Ipoly menti falvakban, az 1930-as években a gyerekek ablakba helyezett csizmáiba, cipőibe krumplit vagy cukorkát tettek. Az ajándékozás szokása napjainkig él, jelmezes Mikulás keresi fel azokat a házakat, ahol kisgyerekek vannak. Néhol ördög vagy krampusz is kíséri. Szavaltatja, énekelte, kikérdezi a gyerekeket.

A Fejér megyei Nagykarácsonyban az 1990-es évek közepén Mikulásházat állítottak fel, itt a gyerekek személyesen adhatják le listájukat a Mikulásnak, aki németül, angolul és oroszul is beszél, e-maileket, sms-eket és telefonhívásokat is fogad.

